

Univerzita Karlova Praha

Fakulta sociálních věd

Katedra veřejné a sociální politiky (magisterský program veřejná a sociální politika)

Posudek diplomové práce

Územní ekologické limity těžby hnědého uhlí v energetické politice

Autor práce: Lukáš Salivar

Posudek vedoucího práce: MUDr. Petr Háva, CSc.

Datum: 24.1.2012

Téma práce je z hlediska oboru a praxe veřejné politiky možné řadit k aktuálním z více hledisek: česká energetická politika, souvislosti s politikou životního prostředí, jejich udržitelnost a tím vazba k dlouhodobému veřejnému zájmu, zohledňujícímu existující rizika, stávající styl tvorby a realizace české veřejné politiky.

Výzkumný problém a jeho kontext tedy rozhodně nepatří k jednoduchým. Jde o aktuální a dlouhodobé střety zájmů, cílů, politik, či paradigmat v demokratickém procesu. Klíčovým předmětem je vývoj veřejných zájmů v kontextu demokracie a s ní spojených strategických debat, politických rozhodovacích procesů, jejich argumentace a podkladů. Všechny tyto dimenze se autor práce snaží analyticky/výzkumně podchytit a nabízí nám tak poměrně informativní reflexi aktuálního problému v příznačném kontextu současné penězi řízené společnosti, orientované především na krátkodobé ziskově zaměřené zájmy.

Výběr teoretických poznatků se soustředil na okruhy, které souvisejí se současnými výzvami dlouhodobě udržitelného vývoje v konfrontaci s ekonomickými a podnikatelskými zájmy ve smíšeném systému (stát/občanská společnost – podnikatelský sektor). Jde o předmět/problém svobody a odpovědnosti jednání zúčastněných aktérů z hlediska jeho sociálních důsledků (či jak nedávno v jednom rozhovoru např. výstižně formuloval podstatu srovnatelného problému na příkladu jednání finančních trhů Prof. Halík jako: „ničivou sílu bez svědomí“). V případě energetické politiky jde o alternativy zdrojů energie, její produkci a důsledky s tím související v kombinaci s rostoucí potřebou a spotřebou energie. Aktéři tržně a na zisk orientovaných ekonomických systémů však v praxi převážně neoplývají ochotou zabývat se sociálními důsledky svých aktivit a nutně se tak dostávají do střetu s veřejným zájmem, reprezentovaným státem a občanskou společností. Jádro problému se tak soustřeďuje do otázky kontroly nad souvisejícími procesy ve vztahu k vlastnictví, k funkcím, cílům a výsledkům různých společenských systémů. V rámci institucionální a ekonomické teorie jde o jeden z nejzávažnějších důvodů selhání trhu. Jakmile předá veřejný vlastník kontrolu soukromému sektoru nad tak strategicky významnou oblastí (jakou je energetická politika, či nějaká její podstatná součást), snadno se vystavuje riziku ztrát a ohrožení. Jestliže je česká veřejná politika v současnosti zatížena klientelismem politických stran ve vztahu k soukromému sektoru, pak je celá záležitost ještě více komplikována. V předmětu územních ekologických limitů rozhodně tedy nejde jenom o technický, či technologický problém. Porozumění jeho podstatě a rizikům vyžaduje na jedné straně výběr

vhodných teoretických poznatků a v jeho empirickém přístupu pak metody, umožňující obsahovou a diskursivní analýzu různých typů komunikace zúčastněných aktérů.

Z pohledu vedoucího práce jsem sledoval Lukáše Salivara, jak se s řešením výzkumného problému vyrovnával a **jak se mu dařilo v daném časovém prostoru řídit práci s teoretickými poznatky v kombinaci s bohatými zdroji primárních a sekundárních dat pro empirickou část**. Lukášovi se dařilo v poměrně značném rozsahu pořizovat primární data přímo mezi aktéry české energetické politiky. Nespokojil se však s jejich sběrem a zpracováním popisnou cestou, snažil se proniknout hlouběji a porozumět dynamice procesů studované oblasti veřejné politiky včetně hodnocení sociálních důsledků a to s pomocí konceptů udržitelného rozvoje a veřejného zájmu. Míra porozumění studovaného problému je zde dosažena díky tvořivému metodickému přístupu, který **využívá kombinaci kvantitativních a kvalitativních metod**. Práce nám na jedné straně poskytuje celou řadu kvantitativních údajů, které utváří zřetelný analytický a poznatkový rámec zkoumané oblasti (jde o data týkající se zásob uhlí, využití těchto zdrojů v rámci české energetické politiky). Na druhé straně pak autor pracuje s kvalitativními údaji, týkajícími se politického diskurzu, strategických politických dokumentů.

K hlavním zjištěním práce pak lze řadit charakteristiku strategického přístupu české energetické politiky, která je v rozporu s udržitelným rozvojem a dává přednost krátkodobým podnikatelským cílům, jež jsou v politické komunikační praxi často zaměňovány za veřejný zájem. Tyto závažné závěry jsou odvozeny od mozaiky četných empirických zjištění. Strategické řízení české energetické politiky sleduje dle předložených zjištění zřejmě primárně cíl nutnosti prolomení územních ekologických limitů a nevěnuje potřebnou váhu udržitelnému směru vývoje. Ve veřejné politice by se dal takový typ označit jako klientelistický a v rozporu s veřejným zájmem. Otázkou je nakolik je takový typ veřejné politiky v praxi současné české veřejné politiky rozšířen i v jiných oblastech (tj. v jiných politikách)?

Souhlasím s předložením práce k obhajobě a celkově ji navrhuji hodnotit jako výbornou.